

da mu z dosedanjimi možni v občini ni mogoče gospodariti, zato sta bila s slovenskimi glasovi v občinski odbor izvoljena dva, v krajni šolski svet pa trije možje naše stranke. Kako modri možje sede v slovensko klerikalnem obč. odboru spoznamo tudi iz tega, ker se jih sramuje sam župnik, kateri se ni pustil voliti v občinski odbor. Naprednjaki.

Sinčavas na Koroškem. Prebral sem 1. števil in našel tudi nekaj o prvaških „konzumih“. Premalo je prostora, da bi človek popisal vse „dobrote“ takih društev. Ko se je naša gosp. zadruga ustanovljala, pravilo se je, da bode ob enem „konzum“ za železničarje, ker je tako blizo postaje. Zato še zdaj vsi delavci ne dobijo „Freischeinov“ za vožnjo v Maribor, da bi se mogli ceneje živeti na upiti. Zatorej pa so prisiljeni, da kupujejo slabo blago za drago plačilo v naši „gosp. združgi“. Z ljudmi pa se postopa tako, da se jim niti 1/2 litra petroleja ne posodi. Ali več nas je takih, ko se bodemo te „zadruga“ raje omikali; naj kupujejo le „narodni udje“ in potem bodo že zavozili, kakor so drugi zavozili.

Iz Gutštajna na Koroškem. Prišlo je novo leto in „Stajerc“ je začel tedensko izhajati. Vsi naročniki se tega veselo. Razširjajte ta list! Ako vsak naročnik še enega pridobi, jih bode 30.000 „Stajerc“ ne bi smel manjkati v nobeni krščanski hiši, ker je to lep in velik časopis, ki daje ljudem lepe izgledne in ki govori resnico. „Stajerc“ ni proti veri ali proti cerkvi temveč le proti slabim duhovnikom. Kakor med drugimi slojmi se dobi tudi med duhovniki posameznike, ki so slabe pameti, ki imajo ženske radi, ki si posvetnega blaga želijo itd. Slišal sem nekoč govoriti: kdor „Stajerca“ bere, bode „ferdaman“. Povem pa: preje bode tisti „ferdaman“, ki je v slabe duhovne preveč zaljubljen. Pri nas so tudi žene tako neumne da branijo „Stajerca“ brati, češ da bode pogubljen. Mislim pa, da bodo tiste ženske poglobljene, ki le pred ogledalom stojijo in se lasje frife ter smode. Poznam neko Katro, ki je prepovedala svojemu možu „Stajerca“; ali moder mož si ga je le naročil; žena pa stoji zjutraj pred dvema ogledaloma in se frifi in smodi lasje, češ, tako lepa postane, da bode mož le njo gledal in „Stajerca“ pustil. Take ženske potem najbolje opravljajo in priimek dajejo, kakor neka čevljarica, od katere dobi vsakdo priimek, kdor vzame tam hrano. Ali še več gnjilega je v naši fari; o tem prihodnjik kaj več. Star naročnik.

Novice.

Za celo življenje!

Predpust je tu s svojim veseljem. Ali prišli so tudi dnevi, v katerih pada mladenič mladenki roko, da ju veže duhoven za celo življenje. Da, za celo življenje velja ta zveza. In vendar odhiti kratka besedica „ja“ tako hitro iz ust, vendar se poročenca komaj poznata... Preveč, veliko preveč lahkomyiselnost vladava v tej zadevi! Kdo premisli, da velja zveza za celo življenje? Kdo povpraša, je-li bode tudi srečen in zadovoljen ob strani svoje izvoljenke? Katera se pač briga, je-li bode mogla svoje otroke ob strani moža vsjojevati?... Velikokrat odločuje le hipna zaljubljenost, ki pa ni stalna ljubezen. Velikokrat odločujejo edino oralni očetovega zemljišča in število kravic v očetovem hlevu... Mi pa pravimo: Stariši, ne kupčujte s srečo vaših otrok! Bodi vsakdo previden, predno stopi pred oltar in odločuje naj le in edino med sebojno ljubezen, kajti ljubezen je vir vse sreče... Zenin, pomisli dobro, da ne vzameš tercijalko ali hinavko, ki ti bode zagrenila sleherno urico tvojega življenja in ti bode pokvarila tvojo deco, predno da zraste, in bode gnala tebe s hinavščino v pijančevanje in zločin! Izberi si le dekleta, ki misli in čuti kakor ti, ne oziraj se na gladki obrazek, marveč le na srce, ne vprašaj, koliko kravic ima nevesta temveč le, ali bode tvoje otroke vzgojila, kakor ti to želiš... In ti nevesta se čuvaj slabih nasvetov, edino tvoje srce in tvoj razum naj odločujeta! Ko bi vsakdo vpošteval te nauke, preprečilo bi se marsikatero nesrečo! To smo hoteli povedati in upama, da se nas je razumelo!

Zaupni shod napredne „Stajerc“

ve“ stranke za Stajersko in Koroško se vrši 27. t. m. popoldne v Ptujju. Isti dan ob 8. uri zvečer se vrši ustanovni shod našega tiskovnega društva. Pristop imajo edino po sklicateljih povabljeni zaupniki. Ker je pa mogoče da koga prezremo, naj nam našidobri pristaši, ki se hočejo udeležiti, to tudi pravočasno naznanijo.

Zgodovina „Stajerca“ in njegove stranke, ki smo jo objavili v prvih dveh številkah tega leta, napravila je res velikanski vtis. Prijatelji so nam čestitali in tudi nemško časopise se je oziralo na te naše zapiske. Nasprotniki pa so zakričali kot da bi zbesneli, ali pa so — molčali. Tisti, ki so si izvolili molk za odgovor, so na vsak način postenejši. S svojim molkom namreč tiho priznajo, da je zgodba napredne misli na Slovenskem ob enem **zgodba sramote prvaškega klerikalizma**. Kje na celem svetu dobiš tudi stranko, ki bi se borila s tako nizkimi, ničvrednimi sredstvi kakor prvaki na Slovenskem? In zato, ker smo pribili to ničvredno delovanje teh oseb in teh osebic, ki držijo krmilo politike med Slovenci v svoji roki, katerim ni sveta cerkev, ne oltar, ne prižnica, temveč le lastna malha, — zato molčijo o naših zapiskih, zato se ne upajo zanikati, kar se ne da več utajiti. Postenejšje je to ravnanje vsekakor kakor lajanje „Gospodarjevo“, ki hoče s svojo itak znano „nobleso“ „osmešiti“ našo zgodovino. Seveda, ko bi pisal „Gospodar“ svojo zgodovino, povedati bi moral, da se je hotel njegov urednik naprednjakom za 120 goldinarjev prodati, da so sedeli vsi njegovi dosedanji uredniki tedne in mesece v zaporu, ker so kradli tujo čast, da je torej „Gospodar“ na istem stališču kakor opetovano označen hudodelec. To bi bila seveda drugačna „zgodovina“ in pač ne vemo, je-li bi se jo veselili pobožni čitatelji te mariborske, od Nemcev in Slovencev zaničevane čunje... Zdelo se nam je potrebno, povedati te besede, ne da bi se jezili čez časnikarske hlapce „moža — besede“ Korošca, temveč samo zato, da ne bodo ti lažniki mislili, da smo že ves smodnik izstreljali.

Cigave so šole? Treba je povedati par resnih besed o tej zadevi. Prvaški politiki, katerim ni ničesar sveto, se pričenjajo namreč tudi zaletavati v šolo in jo hočejo izrabljati v svoje namene. Povsod poizkušajo, izrabiti šolska poslopja za svoje shode in „teatre“, Mariborski prvaki trdijo, da ima vsak kaplan pravico, uganjati svoje burke v šoli. Dobro; potemtakem naj se odprejo šolska vrata vsakemu „švarckinstlerju“; potemtakem naj se spodi učitelje iz šol in naj se jih nadomesti z „damami“ predmestnih cirkuzev. Kajti glede vzgoje in izobrazbe imajo prvaško-klerikalne „komedije“ isti pomen kakor igralec cirkuza, ki je ogenj in govori s trebuchom... Ni res, da stoji zato šole; ni res, da so si kmetje sezidali lepa poslopja samo zato, da se zabavajo prvaški kaplani z „Marijuami“ devicami! Take burke uganjajte v krčmi, šola pa je sveta stvar!

Preveč resnice! Ljubljanski škof dr. Jeglič se pritožuje v svojem uradnem spisu o pastoralnih konferencah. 1906 čez — duhovne. Povprašal je namreč kranjske duhovne, kaj mislijo o klerikalnih društvih po deželi. Ker so kranjski duhovni večinoma prvaškega mišljenja, so mu pisali, da so ta klerikalna društva več kot potrebna. Ali med ovcmi se je našel kozliček, ki ni tega mnenja. Pošten duhoven je pisal svojemu škofu: „Tako društvo na kmetih nima niti sledu one veljave, katero se mu pripisuje od preširne ljubljanske gospode, kije kruha pijana“... Res, ta duhoven se ne boji zasledovanja in je zadel pravo pesen! Vso klerikalno „organizacijo“, vsa prvaška društva po Kranjskem, Koroškem in Stajerskem vodi prevzetna duhovniška gospoda, ki je kruha pijana. Ko bi ne bili ti ljudje pijani od dobrega življenja, od preoblega kruha, ne našli bi gladna usta naroda s — kamenji svojih društev in govorov...

Glej, glej! Kaj pa to pomeni? Družba sv. Cirila in Metoda ni položila od oktobra, no-

vembra in decembra 1906 računov. To poročajo prvaški listi. Glej, glej, — kje pa je vzrok? Ali ni bilo „časa“? Ho, hm...

Iz Spodnje-Stajerskega.

Medvedovo kožo prodajajo baje že prvaki. To so možakarji! Za volilni okraj Lpnico-Ptuj se poteguje neki Hicli iz Dunaja. Kdo je ta neznan velikost? Druzega ne vemo od njega, kakor da ima hčerko hofrata Ploja za ženo. O ti neverjetna prvaška predrznost! Ta Hicli je pisal županu Ornjaku pismo, v katerem trdi, da je on „edini primerni“ kandidat za ta volilni okraj. Baje hoče napraviti „sporazumljenje“ med Nemci in Slovenci, — hudirja, to je nekaj! On, ki je s Plojem v zvezi in sorodstvu, on bode „sporazumlil“ Nemce in Slovence. Ta je pa dobra! Neki koroški list piše prav pametno o temu Hiclknu: „No, ima res tako lepe namene, da sporazumi Nemce in Slovence, potem stori to tudi lahko, brez da bi bil poslanec; prigovarja naj očetu svoje ženske Ploju. To bi bilo pridno. Tam, kjer niso nahujskani od farjev in „kšeft“ - agitatorjev, tam so slov. kmetje pridni, miroljubni sosedi, ki se razumejo izvrstno z Nemci“...

Nadučitelj Kaukler in „osli“. Piše se nam: Nadučitelj Kaukler ali Gaukler (ne vemo, katero ime je pravo in mu bolj pristojna) se silno jezi, da mu je „Stajerc“ resnico v obraz povedal. Možakar sumiči kmete iz ptujске okolice, da so napisali dotične vrstice v našem listu. Vsled tega je dejal, da so ti kmetje sami „osli“... Radovedni smo, ali se bode „Nar list“ tudi za tega „vrlega učitelja“ potegnil? Kmetje pa se zahvaljujemo za „osle“! Videti hočemo le, ali bode Gauklerji ali „osli“ dalje časa v ptujški okolici ostali. Na vsak način pa pričujemo, da ta možakar vendar ne bode hotel deco teh „oslov“ podučevati in da jo odkuri proč! Solsko oblast opozarjamo odločno na tega prevzetnega moža, katerega se mora odstraniti! V našo šolo pa zahtevamo človeka, ki bode deco pametno podučeval, pod katerim se ne bode spalo in klobase jedlo v šoli in ki nam daje tudi nemškega poduka. Ti Gaukler pa, adijo!

Za špeharje. Opozarjamo interese da se vrši špehovi trg (Speckmarkt) v Ptujju vsak petek in v Mariboru vsako soboto. Opozarjamo nadalje, da sme prodati svoje blago vsakdo, čeprav ni špehar in čeprav stanuje v drugem okraju. Kupci naj porabijo to izvrstno prilichnost; na tem sejmu dobe špeh in vsakovratno meso. Udeležajte se živahneje tega trga.

Iz Središča. V tej zagrizeno-prvaški občini se nahaja neki nesramnež, ki si upa blago na tuje ime naročevati. Pred kratkem je zlorabljal ta falot ime posestnika Feliksa Horvata in naročil v Ptujju pri bratoma Slavitsch po poštnem povzetju (Nachnahme) otroški vozček. To je tako zločinsko postopanje, da se nemore sličnega izkati. Ali dotičnega prvaškega potepuha bode že sodnja poiskala in uganjal bode potem v „kajhi“ svoje falotske „špase“. Kdor naznani ime tega falota, dobi lepo nagrado!

Pravi prvaški dohtar je Franc Mayer v Šoštanju; njega se ničesar ne prime. Naj ga imenujejo izdajalca naroda ali lastnika brusar za pamet brusiti, vse to se otrse kakor moker kuže. Vrhunc svoje debele kože je pa pokazal s tem, da ima pisarja, kateri je na dan županove volitve kričal po gostlinah, da bode vsacega klofotal, kateri bode kedaj izdajico Mayerja volil. No, veste taka se pa še najpriprostem hlapcu ne dopade. Vidimo, kakega kalibra so ti prvaki, imajo mnogo medu v ustah, pa malo mozstos. Nam je prav da ljudstvo spozna svoje „voditelje“. Kmalu jim bode odklenkalo in potem zna naš Francek s svojimi pisarji že regimentno brus gnati. Smrdokavra naj pa le naprej tako po blatu bruska, nas bode veselilo če še kako imenito iz hše z brusom zvemo, tam se morajo imenitne reči kosati, katere nam bodo še pomagale pri drugih volitvah.

Požar v Slov. Gradcu. 10. t. m. je pogorela v Slov. Gradcu ključavniška delavnica lesne fabrike Siegel in sin in veliko lesa. Pčžarna bramba je bila takoj na lici mesta in onemogočila večjo nesrečo. Poslopje je 30 m dolgo in je bilo veliko lesa nabranega. K sreči se je požar hitro opazil in pomore je bila takoj na lici

mesta. Domači delavci in sosedi so najprve pomagali. V nepričakovani hitrosti pa je došla tudi požarna bramba pod vodstvom g. A. Ungerja. Še pred 2 urami je bil požar zadušen. Škode je za 6500 kron.

V Radgoni je bil zopet izvoljen županom deželni poslanec pl. Kodoliteh; za občinske svetovalce pa so bili izvoljeni dr. Gotschling, Antauer, dr. Gottscher in Halbärth.

12 županov g. radgonskega okraja je naložil povelj znanu prvaki kaplan Stuehc na svoje limanice. Podpisali so sklep, da uradujejo odselej le v slov. jeziku. Res, kaplan Stuehc je nesramen in treba bode poskrbeti, da ne zraste njegovo drevje v nebo. Kaj briga vse to tega zbesnelega prvakega kaplančeta? Kdo mu daje pravico, da se vtika v občinske zadeve calega okraja, on ki ne plača niti vinarja davka, ki pa jemlje denar od naprednjakov kakor od klerikalcev? Udali so se tej Stuehčovi nesramnosti sledeči župani: Nemeš iz Osohlavce, ki je nosil papirnato cunjo Stuehca po celem okraju; Tršler iz Galuška; Trstenjak; Vuk iz Terbegovske; Slekovec iz Kralove; Trstenjak; Breznik v Stanetincih; Očeslavski župan; Divjak v Radenah; Veberid iz Boračove; Kolar iz Kaplele in Brumen iz Sv. Jurja ob Ščavnici. To je torej tistih 12 apostoljnov, ki imajo tako preklancano malo možgan, da se puste nafsarjati od vsacega farskega hujskača. Zapomnili si bodemo tudi njih imena in sicer dobro! Večina teh županov sicer ne zna ne nemško, ne slovensko uradovati, temveč le kimati in se po prsrah trkati. Evo dokaz „slovenskega uradovanja“, katerega priporočamo prvakiškim listom v ponatis. Župan Križanec iz Ščavnice zna takole „slovensčino“:

»(Certifikat) Županstvo občine Šavnica daje dovoljenje do 9 ure godbo pres plesa, po deveti ne več občina Šavnica 18/11 1906 Križanec župan.«

Tako „slovensčino“ bodo tolkli ti modrijani iz Stuehčeve garde. Ni čuda, da pojejo občinarji že to-le „pesmico“:

»Naša mačka de mlade mela
Morebiti kake tri;
Dvejo mo mi župani jedli,
Edno pa Stuehc dobil...«

Ali brez šale! Na Stuehčovo nesramnost imajo občinarji le en odgovor: vprašati kimovce župane, kdo jim je dal pravico, na komando kaplanov tako gospodariti?! In punktum!

Prvaški junaki v Poličanah. Neki znanec nam poroča: Pred kratkim sem sedel v neki gostilni v Poličanah. Prišli so tudi neki lovci in razgovarjali smo se o raznih rečeh. Kar nakrat sta pričela organist v Poličanah Franc Roner in krojač Ivan Volavšek iz Peklja hujskati in me z besedami pikati. To edino zato, ker sem bil tujec. Da bi koečač preprij, zapel je hišni gospodar s svojo sestro pat pesni. Res se je nemir tudi polegel. Naposled zapoje gospodar poleg slovenskih tudi še nemško pesmico in glej, — organist in krojač pričneta tuliti: nemčur! ter metata kozarce v moča, dokler ni ta odšel, ker se ni hotel pretapavati s tako neolikanimi prvakiškim junaki. Taka dva prenapeta napadalca, kakor sta ta krojač in organist, zaslužita pač ohladilo. Sram ju bodi!

Župnik Vurkelje iz Dobjega je postal nerazvozen. V vseh prvako-klerikalnih listih objavlja sledečo notico:

„Ker me dopisnik iz Dobja pri Planini v „Stajercu“ že več let prav nesramno napada in mi očita ter podtika sramotilna dejanja, katerih nisem nikdar storil ter vedno namigava, da bo še več razkriji; pozivljam ga javno, naj svobodno vse pove, kar se ve o meni. Zahtevam pa od njega, naj bode toliko možat, da se podpiše in mi da priliko se braniti. Dokler pa tega ne stori, ga imenujemo škodoželjnega obrekovalca in hudobnega laznjivca. Jernej Vurkelje, župnik.“

Dragi Jernej, malo pozno si se spomnil na to zadnje sredstvo za rešitev. Leta in leta se ti že vse mogoče očita in nicesar nisi storil, da se opereš madežev. Ako „Stajercu“ laže, zakaj se potem nisi že davno tako branil, kakor se branijo vsi pošteni ljudje, s tožbo? Zakaj, Jernej, si pa proti „Stajercu“ vloženo tožbo brezpogojno nazaj poteegal? Zakaj se bojiš porotnikov kakor hudnik križa? Mi izjavimo, da je vse do pičice res, kar smo pisali o Vurkeljcu in da smo pripravljani, dokazati resnice naših trditve in pred sodnijo. Očitane obrekovanja in laži pade torej na Jerneja Vur-

keljca nazaj. Pa brez zamere, Jernej, — pojdi za peč in čez par let iznajdeš morda novo sredstvo. Kajti to sredstvo je presneto obrabljeno in živ krst se ne briga za tvoje groznje. Adijo!

Lepe pridige ima znani župnik Fric Repolusk v St. Vidu nad Valdekom. Na novega leta dne je dejal iz prižnice, da je gledal 100 let nazaj v rojstni knjigi, pa nikdar ni našel leta, v katerem bi se 7 „pankertov“ rodilo kakor lani. Lepe besede so to, ka-li? Pijuvati na nedolžno deco in to v pričlo Boga! Kar se pa tiče izgledov, katere imajo tamošnje dekleta, bi jih lahko precej naštel. Znana Mica Simoneti se je šla za „strik-učiteljico“ in potem za postarico učiti, dokler ni zapustila St. Vid... In Lampreča Anica je tudi bila kot kuharica pri brijtnemu Repolusku; v gostilni pri Smankarji pa je vabila: Prokleti St. Vid in far, ga nisem iskala in ga ne bom... In kaj je s Francko? In z drugimi takimi „izgledi“? To naj pove Repolusk! Sicer je pa mož še nekaj zanimivega raz prižnice oznanil. Dejaj je: Pri nas ni drugi pravičen kakor sveti Vid in jaz... O ti ponižnost v osebi Frica Repoluskovega! Ali vkljub tej ginjaivi ponižnosti si žele farani iz vsega srca, da bi jih rešil knez in škof od tega župnika!

Lepa pridiga v Cirkovih je imel te dni obče znani kaplančec Melhijor Zorko. Rekel je: „Pjanca ne omožiti, — ali tata lahko vsaka omoži, kajti tat ni nič hudega, tat še k hiši prinese...“ Bravo, Zorko! Tvoji nauki postajajo dan za dnevom lepši in farani so dan za dnevom veselejši, da imajo takega modrijana, ki zagovarja — tatove.

Boli jih, — prvake namreč; boli jih grozno, da postanejo ljudje dan za dnevom pametnejši. V vseh prvakiških listih se napada ljutomerske Okrajne odbornike. Zakaj? No, hudodelstva niso napravili. Ali izvolili so s svojimi slovenskimi glasovi naprednjaka g. Thurna za načelnikovega namestnika. To je vse! In zakaj jezi to prvake? Edino zato, ker se boje sporazumljenja med Nemci in Slovenci, ker živie edino od nesrečne narodnostne gonje! Ali vsa jeza jim ne pomaga, kajti ljudstvo odpira oči! —

Iz Vranskega pisarijo pobožne device v prvake liste, da se jim ponuja „Stajerca“, pa da ga ne marajo... Pravzaprav bi nam te device lahko povedale, ako so med onimi, ki so zadnjič v metljo piskale in se po turško smejale? Potem bi pač tudi mi rekli, da ne maramo zanje, pa že vemo zakaj...

Kdo ve kaj? 7. t. je 19 let stara Amalija Glaser iz Sp. Palskave od doma odšla in se doslej ni vrnila ter ni nobenega poročila, kje bi se nahajala. Dekle je vitka, ima rujave (blond) lase, velike oči; oblečena je bila z sivim krilom, belo bluzo (Tennis), črnim površnikom (Überjacke) in plavim klobukom (Biberhut). Dekle je tudi na pljučah bolna, zelo nervozna in je kazala zadnji čas nevoljo za delo. Mogoče je, da je skočila v Dravo. Kdor kaj o nje izve, naj to jerofu Štefanu Rudolfu v Sp. Palskavi (okraj Slov. Bistrica) sporoči.

Neveren gost je čevljar Sidar iz sv. Martina, 7. t. m. je prišel s svojo „izvoljenko“ v neko mariborsko gostilno, pil in jedel in izginil. Poleg tega je pretepel natakario. Ali zdaj sedi.

Sleparski „birmovec“. „Birmovec“ Karel Knez od cehe Shamrok pri Wanne na Pruskem je pri Kočevju več rudarjev najel. Tem ubogim se je potem na Pruskem tako slabo godilo, da se jih je moralo „per šub“ nazaj poslati. Ta goljuf Knez je baje vsak teden na Avstrijskem in dobi za vsacega 3 marke. Rudarji, varujste se sleparjev!

Samomor viničarice. V Ločanah je skočila viničarica Marija Šavcar v vodo in utonila.

Umril je primarij mestne bolnice v Gradcu dr. Jurinka; pokojnik je bil znan kot eden najboljših in najplivnejših zdravnikov v Avstriji. Tisočje je ozdravil, zdaj pa ga je premagal večni zakon. N. p. v. m.!

Zabodel je v Trzišah pri Rog. Slatini orožnik Prettnar nekega posestnika, ker se je ta zoperstavljal aretaciji. Posestnik je žalibog umrl.

Ponoveril je knjigovodja Sperat fabrikantu Jos. Piricha v Ptaju okoli 700 K. Goljufa so zaprli.

Iz Koroškega.

„Mirov“ urednik Ekar je bil 6. t. v ti bar Ljubljani. Ne vemo, ali so se mu ljubljanske Prepnice tako dopadle ali pa se je nasrkal dol-lenjskega „čvicka.“ Vsekakor je imel dolgi „govor“. Dejaj je m. dr. to-le: „Koroški Slo-li tkal venec ni za med vesele ljudi. Ubili so nas, napra-saj veste kdo, črne vrane...“ Mož je mislil vojaš-tna klerikalne poslanče. Hm, hm! Nekaj delav-resnice je v tam! Črne vrane so res naj-Pre-vedje zlo na Koroškem, ali hudirja, ravno „Mir“ itung-pospesnje delo teh črnih vran, ravno „Mir“ pi-rčne šejo te črne vrane. Zgodil se je torej slučaj, da ra-šanaj je črna vrana črni vrani oko izkljula. To je ime k-sicer žalostno, ali mi se le smejemo... Ekar z par-pa je rekel še nekaj, namreč to-le: „Zato b kaz-udari, ker tebe tolečo. Treba da pridejo kakšno empli-nedeljo v Ržno dolino Hrvatje iz Zagreba in j svot-Nemce naklestijo...“ Fante, tebi raste gre-tanil. benj! Menimo, da bi bilo nekaj drugega treba, s, bi-da vzame namreč pošteni koroški kmet tega ngo s-prvakega hujskača čez kolena in mu jih naloži rije n-petindvajset čez tisti del njegovega telesa, v klu 8č-kateram ima ta hujsač menda vso pamet... Pož-

Ponesrečeni klerikalni shod. 13. t. so imeli so v prvaki klerikalci presneto smolo; menda je a po tega nesrečna številka 13 kriva. Sklicali so tiam če-črni tički s svojim „krščanskim, katoliškim, soci-5 v z-alnim, delavskim in pevskim društvom“ javni mili. Nes-hod k „Hašpiju“ v Podsinjivasi v Rožu. Rogo-vilili in hujskali in psovali so črnihi tako dolgo, da-se je naprednjakom nit potrpežljivosti strgala. copah-Razgali so shod, prišli nekega mladega fan-tiča v duhovski obleki za ušesa in ga postavili na zrak. Ta fantič je znani rogovilež in prvaki hujskač, kaplan L. iz Sv. Jakoba v Rožu. Hitro-jo je moral popihati in odnesti sila in kopita, ker drugače bi ga bili razburjeni naprednjaki v „hlevc“ zaprli. Rešile so ga le stare babure. Tako so dobili prvaki v Podsinjivasi kreпки od-govor na njih hujskanje. Ljudje hočejo mir in ako se bode nadaljevalo hujskanje, potem se zna-še kaj drugega pripetiti. Sicer pa čujemo, da klerikalci v Podsinjovas več ne pridejo.

V Borovljah se vrši 26. t. v gostilni „Justa“ plesni venček, katerega čisti dobitek je name-njen otroškemu vrtecu. Valed tega je dolžnost, da se vsakdo udeleži.

Cesar je potrdil od deželnega zbora koroš-kega sprejeto postavo glede plačila pristojbin o izvršitvi lovske pravice.

Po svetu.

Dolge preste je imel blagajnik Prhal od mestne sparkase v Trebiču; delal je „pemski cirkel“ in ukradel 104.000 K; potem pa se je znos-ustrelil.

Koliko stane 3 mesečno date? V Parizu so zidali hišo; iz zgradbe je padla dila in ubila 3 gli sl-mesece staroga dojenčka nekega voznika. Mož-ume je šel in tožil za odškodnino. Zuhteval je 4000-jih frankov, sodnik pa mu je priznal le 2000. In ker-veandar, prava mati pač tudi za vse bogastvo-č, iz-sveta ne zrtvajo svojega ljubkega srčka... zasl-

Boj z jetniki. V San Severo na Italijanskem so naskočili sorodniki ondotnih jetnikov ječo, Ve-prepodili čuvaje in se zaprli. Z došlo žendar-merijo se je razvila pravcata bitka, v kateri se-je tudi streljalo. Končno so orožniki zmagali. got

Zadušilo! V Marmaros-Sz getu na Ogrskem sta šla posestnik Lako in žena po opravkih v mesto. Doma sta pustila staro mati z 2 otro-koma. Starka je zaprla vrstice v peči in stru-peni plini so vsled tega vse 3 zadušili. Posest-nica je zblaznela. Lako pa si je sam življenje vzal.

Eksplोजija. V Pittsburgu (Am.) je eksplo-dirala velikanska peč (Schmelzofen). 27 delavcev je v trenutku do pepela zgorelo, 7 delavcev je težko ranjenih.

Še ena eksplozija. V Geispolksheimu pri Strassburgu na Nemškem se je pripetila 11. t. tako-velikanska eksplozija v celuloid-fabriki Hubert. Iz peči je padla iskrica v celuloid; dvorana, v- kateri so delali večinoma otroci, je stala takoj v plamenih. 16 deklic in 5 fantov je zgorelo in rešili so le še kostij. Škode je za 35.000 markov.

Delavska smrt. V Vukovarju so kopali de-lavci kanal; zemlja jih je zasula in ubila 4-jo pr-žo pr-žo žo

Zrtve morja. V Cuxhafen se je potopil

arnik „Panzuren“ in je vtinilo vseh 24 mož. loštvo bi se lahko rešilo, pa ni hotelo zapu-
titi barko.

Prejini minister za poduk in bogočastje dr. K. Hartel je 14. t. m. na Dunaju umrl.

Krvavi štrajk. V Orizabi (Meksika) so stav- ali tkalci. Razbili so pri temu nekaj tovaren nas, i napravili škode za 1 1/2 milj. dolarjev. Prišlo nislil vojaštvo, ki je ustrelilo 30 in težko ranilo nekaj delavcev.

Previdnost pri davkariji! „Richenburger Mit- eitung“ poroča: Neki gospod je dobil od p- ivne administracije korespondenčno karto z j, da prašanjem o naslovu njegovega brata. Gospod ame karto in pošlje davkariji dotični naslov. ez par dni pa dobi plačilni nalog za K 240 Zato t kazen, kër ni dotično karto kolekoval kšno templiral). Mož je naročil svojemu advokatu, a in kj svoto izplača in mu je advokat zato 24 K čenil. Ko bi vrzel gospod karto davkarije v rebra, s, bi bilo dobro. Ker je pa prijazno davkariji tega lugo storil, je moral — plačati. Kdor je dav- aloži rje ustanovil, tega bodo pač v najglobljejšem a, v klu ščipali in cvrli . . .

Požrešni Italijani. List „Tribuna“ poroča, imeli so v mrzlem decemborskem tednu minulega la je so postrelili prebivalci v Apuliji na Italijanem čez 250.000 škerjančkov. Ker so jih še č v zanjkah polovili, je padlo gotovo nad milij. teh nežnih pevcev.

Nesreča v cerkvi. Cerkev občine Vill'Abbate Italiji se je podrla med božjo službo in je kopala 40 pobožnih pod razvalinami.

Ljubi „Štajere!“ Poroča se iz zgornje murske line sledečo resnično povestico: V neki vasi sta živela a zakonska prav prijeto. Vsak večer je prišel kočar alo opijanjen domu in vsak večer mu je držala boljša konska polovica ojstro pridigo. Ali vse pridige niso magale. Ženska se je vsled tega namenila, da napravi pec. Kočar je prišel zopet pijan domu in zaspal na opi ob peči. Ženska pa je vzela vrh in tekla na pod- ešje ter spustila vrh skozi luknjo v sobo. Potem je šla nazaj, potegnila zanjko čez možev vrat in šla zo- na podstrešje. Medtem pa se je kočar prebudil, opazil etečo nevarnost in navezal hitro na vrh neki stol. nka je potegnula na podstrešju in vlekla in vlekla ter neno privezala vrh. Tekla je potem k sosedu, čes en mož se je obesil. Sosed je prišel k njo nazaj, komaj je prestopila vsa solzna ženska prag, že so po- e pesti moza po njenem hrbtu; stol pa je visel na vrvi. je je zdaj mir v hiši in kmetič se je odvadil pijače.

Vera in klerikalstvo.

Glasilo nemških naprednih kmetov na Ko- škem „Allgemeine Bauernzeitung“ je prinesla svoji 2. številki t. l. imenitni članek, kate- mu posnemamo sledeče:

„Ne samo človeška, marveč tudi krščanska lžnost je, pomagati nedolžno zasledovanim, variti zatirane; v burški vojski smo opazili, ko so se veselili vsi pošteni ljudje, kadar so do- gli slabejši uspeh proti močnejšim. Kdor je žumen in pravičen, pomagal bode zatiranim, jih s tem napravi močnejše za odpor. ker dobe nedolžno zasledovani dostikrat po- oč, izdajo se opetovano tudi taki za zatirance zasledovane, katerim nikdo ničesar ne stori. se zgodi tudi v političnem življenju.

Vera je v veliki nevarnosti; „sovražniki rista“ vladajo po svetu; katoliško cerkev se nje; duhovščino se zasleduje. . . Tako besede e gotovo že vsi čitali ali slišali. In ker bi ti ki to pravijo, že vsled svojega stanu ne eli lagati, zato jim veruje zanjplivo ljudstvo deželi. Mi pa hočemo preiskati, je-li so te sede tudi resnične.

Ali je res?

Ali je res, da je vera v nevarnosti? Ali adajo res po svetu Kristusovi sovražniki? — govor: Prava resnična vera sploh ne more ni nikdar v nevarnosti; vglobljena je človeku ko globoko v srce in čustvo, da jo ne more rebiti nobena moč na svetu. Vera Kristusova tako velika in krásna, da se ne more nikdar sa misel poroditi; dokler bodo živeli ljudje zdravimi čuti, bodo nauki o ljubezni zvezda- dnica njih hrepenenja. . . Ali je res, da se nje katoliško cerkev in zasleduje duhovništvo? govor: Ni res! Katoličani obdržavajo svojo jgo službo pod polnim varstvom države; celo o pripadnik druge vere ne sname klobuka, se toži in obsodi; ako stariši ne pošiljajo svojo go redno v šolo, potem se kaznujejo; študente

in vojake se prisili k obisku cerkve; vse pri- redbe cerkvene kakor obhodi itd. se razveselju- jejo oblastnega varstva, duhovniki so popolnoma prosti, celo v svoji politični agitaciji, medtem ko se n. pr. učitelji ne smejo tako gibati. Duhovni posedujejo celo vrsto deželnih in državnih pos- lanskih sedežev, imajo skoraj vedno premoženja; že tako dobro in rejeno izgledajo, da ne more biti zasledovanje posebno hudo. Ali je opravi- čeno, ako se z ozirom na ta dejstva o zasledo- vanju cerkve in duhovništva govori? Gotovo ne! Nasprotno! Duhovništvo v Avstriji ima vpliv, moč, bogastvo na zemljišču, gozdovih, pos- lopjih in denarju, kakor noben drugi stan.

Mi ne zavidamo zastopnikom cerkve in na- slednikom aposteljev njih predpravice; ali kadar se hočejo predstaviti zaupljivemu ljudstvu po deželi kot zatirane mučenike, takrat pokažemo na dejstva in pravimo: To ni res!

Duhovnik ali politik.

Vsak katoličan kaže lahko svoje versko čuvstvo kakor hoče; nikdo mu tega ne brani in nikdo mu tega braniti ne sme, ker zakon to kaznuje. Nikdo in nikjer se ne zasleduje du- hovna, ki stori zvesto in z ljubeznijo svojo dolžnost; nasprotno so ravno duhovni, ki žive le svoji lepi službi, splošno spoštovani in pri- ljubljeni.

Zakaj pa ljudstvo vkljub temu veruje pri- povedkam o zasledovanju cerkve in nasproto- vanju proti duhovščini? To pride od tega: Ve- liko duhovnev se vzgojuje v seminarjih tako, da jim je njih duhovniški posel šele druga skrb, politika pa jim je prva skrb. Ali po- litika je čisto posvetna zadeva in v posvetnih rečeh niso duhovni nezmotljivi. V politiki sploh ne moremo o enem samem pravem mnenju go- voriti; vsak stan zahteva, kar mu koristi, zahte- ve enega so drugačne od zahtev drugega. Župnik ali kaplan torej ne more imeti pravice, da zahteva, vsakdo v fari naj bi imel tisto politično mnenje, katero se ravno njemu dopade. Nasprotno: vsak državljani ima nedotakljivo pravico do lastnega, samostojnega političnega prepričanja, katero izkaže z volilno pravico.

To je jasno kakor sonce; ali vkljub temu je še veliko župnikov in kaplanov, ki celo svoj stan in svojo čast v politični agitaciji zlorab- ljajo. Sovražno in ošabno se obnašajo proti ljudem z drugim mnenjem in sovražstvo, prepir ter nasprotja širijo po občini. Ako peljejo n. p. de- lavci tud boj za boljše, človeku primerno življenje in ako vidijo pri temu, da se klerikalna stranka (bese- da pride od „klerus, to je duhovščina“) njih stremljenju po prostosti in kruhu zoperstavlja, potem postane- jo jezni in nasprotniki politikujočih duhovnev. Ali zapomni si dobro, ljubi čitatelj: ne nasprot- niki duhovnev, oznanjevalci evangelijskega, dušnih pastirjev, temveč nasprotniki političarjev, kleri- kalnih strankarjev, ki psujejo po shodih, hinav- skih agitatorjev in časniških dopisnev; tem ljudem se nasprotuje, proti njim se borimo.

Žalostno je ravno in škodljivo ver, da to- liko duhovnev na zunaj sicer duhovniško obleko nosi, v srcu pa so posvetni, vladoločni politiki. Ako trpi versko žvljenje pri temu škodo, naj poiščejo gospodje vzroke v lastnih vrstah.

(Naprej prihodajč.)

Gospodarske.

Program poljedelcev. Avstrijska centrala za poljedelske in gozdarske interese je izdelala svoj program, ki obsega m. dr. sledeče točke: 1. Pripomočki, da se dolgovi iz kmetijskih posestev odstranijo. 2. Naš davčni sistem naj se popolnoma predružači; zlasti naj se odstrani zemljiški davek in naj se ga nadomesti z nara- ščajočim dohodninskim davkom. 3. Prepoved uvoza živine iz dežel z kužnimi živinskimi bo- leznimi; neizprosni boj proti balkanskimi deže- lami. 4. Podržavljenje železnic, da se omogoči tarifno politiko. 5. Višje podpore poljedelskemu ministru v svrhu pospeševanja kmetijstva. 6. Gospodarska ločitev od Ogrske in ureditev raz- mer na podlagi trgovske pogodbe. 7. Razdelitev avstro-ogrské banke. 8. Razdelitev colninskih dohodkov z ozirom na resnične razmere uvoza. 9. Uraditev precega vprašanja poljedelskih poslov. 10. Izdelanje poljedelskega združenstva. 11. Zagotovilo, da dobi avstrijsko poljedelstvo

svoj del pri vojaških dobavah itd. Na podlagi teh točk bo delala agrarna centrala naprej.

Reja kokoš po zimi. Kakor znano, so jajca po zimi veliko dražja. Kdor se s tem peča, mora tedaj gledati, da dobi po zimi čimveč jajc. Držite se pri temu te-lih nankov: 1. Držite le dobro plemo, ki rado po zimi leže, n. pr. Minorkas, Italijanke itd. — 2. Skrbite vedno za hitro zalege (Fühbruten), ker prične ta že sep- tembra ležti in nadaljuje to celo zimo. — 4. Dajajte dovolj živeža in imejte kokoši v gorkem hlevu. Po „B. B.“

Kokošna hrana po zimi. Dobro je, ako dajesh perutnini po zimi kuhano sladko zelje, krompir, repo, fino sekano, s kropom polito koruzno krmo itd. Kokoši zahtevajo tudi po zimi menjava v hrani; potem ti ležejo veliko več. Za kokoši se priporoča opetovano votle palice (iz bezga itd.), kar pa ni dobro. V teh votlinah se skriva mrčesje.

Detelja in trava! Poljedelec naj gleda, da pridobi več, boljše in cenejše krme! To pridobiš, ako naseješ mesto same detelje s travo mešano deteljo. Detelja je globoko vkoreninjena in poišče potrebne soke iz globine zemlje; površna zemlja pa ne izkoristi. Ako naseješ vmes travo, pa porabiš tudi redilne snovi iz te površne zemlje. Poleg tega mešaj deteljo lahko z dvojno travo, eno ki se hitro in eno ki se počasi razvije. Ako vzameš dobre trave, dobiš gotovo veliko krme. Tako mešana krma pa je tudi bolj zdrava kakor sama detelja. Nadalje se raje suši in sledi na polju lahko večkrat kakor sama detelja n. p. vsake 4 leta. Evo nekaj receptov za tako mešano krmo:

a) za srednjo-težko zemljo (na 2 leta)

1. Rdeča detelja (Rotklee) 13 kil na oral
2. Italj. Say-trava 4'2 " " "

b) težka, dobra zemlja (3—4 let)

1. Švedska detelja 1 kila na oral
2. Rdeča " 10 " " "
3. Tisorote-trava 2 " " "
4. Italj. Ray-trava 2 " " "

c) dobra, globoka zemlja (4—8 let)

1. Lucerne 19'4 kil na oral
2. Knaul-trava 3'2 " " "

d) suha, globlja zemlja (4—5 let)

1. Esparsete 108'3 kil na oral
2. Franc. Ray-trava 8'7 " " "

e) dobra, za deteljo pripravna zemlja (3 let)

1. Rdeča detelja 4'3 kil na oral
2. Švedska " 2 " " "
3. Bela " 1'6 " " "
4. Italj. Ray-trava 4'2 " " "
5. Angl. " 4'1 " " "
6. Franc. " 5'8 " " "

Po „B. B.“

Posebno plodovito sadno drevje dobiš na sledeči način: Še po zimi obveži mlade veje 3 krat s tankim dratom in ga potem tako zveži, da ne poneha. Slednjo poletje vzameš drat zopet proč. To nadaljuj več let, vsikdar na drugem mestu.

Na konjskem potkvu se nabere po zimi rad sneg; žival pade vsled tega veliko preje. Treba je očistiti zutraj slamo in gojod od potkev in jih zamazati potem z mehko zeleno zrajfo.

Ako zadržuje krava mleko, potem ji daj 2 litra otrobev, zmešanih s stisnjenim kimlom in brinjevimi jagodami (vsacega 1 pest.) Pri molzi naj se kravo pri rogeh boža in naj se položi živali mokro vrečo na hrbet. Po „B. B.“

Kronični kašelj pri prašičkih se je zdaj že žalibog precej udomačil, zlasti kjer so visoki hlevi s cementnim tlam. Obolenih živali pogine 40 do 60%. Vzrok tiči v tem, da se vnamejo prašičom pljuče, kër leže vedno na mokrem in mrzlem cementnem tlaku. Treba je pokriti ce- mentni tlak z dilami, pa tako da zamore gnoj- nica odteči; vsake 3 dni se očedi dile.

Uši pri živini preženeš najbolje s kreoli- nom. Zmešaj eno žlico kreolina z 1 l vode in umij vsake dva do 3 dnij parkrat žival na me- stih, kjer se nahajajo uši. Tudi vzameš lahko 1 žlico kreolina in ga zmešaj nad ognjem z 1/2 kile prašičje masti. Tudi to je izborno sred- stvo proti vsem.

Podgane preženeš iz hleva najbolj s tem, da namestiš vsaj eno kozo v hlevu. Za 30 glav živine zadostuje že ena koza, ki pa naj stoji v